

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πτυχιακή Εργασία

*«Η οργάνωση του Δήμου Καλαμάτας και του Δήμου
Μεσσήνης»*

ΜΟΥΡΑΦΕΤΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ, ΑΜ: 2012037
ΡΗΓΑΝΑΚΟΥ ΣΤΑΜΑΤΟΥΛΑ, ΑΜ: 2012054

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΕΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Καλαμάτα, 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρούμε υποχρέωσή μας να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας **κ. Τσέκο Θεόδωρο** για την πολύτιμη καθοδήγησή του. Επιπλέον, θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον κ *Βασιλόπουλο Αθανάσιο*, Αντιδήμαρχο Καλαμάτας στον Τομέα Καθαριότητας, Πρασίνου και Πολιτικής Προστασίας, καθώς και τον κ. *Ξενογιάννη Νικόλαο*, Αντιδήμαρχο Μεσσήνης στον Τομέα Περιβάλλοντος, Δόμησης και Πολεοδομικών Εφαρμογών, για την προθυμία τους να μας παραχωρήσουν συνεντεύξεις αναφορικά με το θέμα μας.

Επιπρόσθετα, οφείλουμε να αφιερώσουμε την πτυχιακή μας εργασία στις οικογένειες μας που μας συμπαραστάθηκαν σε όλα τα χρόνια της φοίτησής μας στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα βασίζεται, πρωτίστως, στην σύσταση και τις υπηρεσίες των Δήμων οι οποίοι προσφέρουν στους πολίτες βασικές υπηρεσίες, διαφόρων κατηγοριών, όπως υγείας, εκπαίδευσης και βοήθειας, μεταξύ άλλων. Οι Δήμοι Καλαμάτας και Μεσσήνης που βρίσκονται στον νομό Μεσσηνίας αποτελούν και τους μεγαλύτερους Δήμους της περιοχής. Κάθε ένας από αυτούς διαθέτει διοικητική δομή και καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την ποιοτικότερη εξυπηρέτηση των δημοτών. Στόχο της παρούσας εργασίας αποτελεί η παράθεση της διοικητικής ιεραρχίας των δύο προαναφερόμενων Δήμων και η πληροφόρηση για τις διάφορες διευθύνσεις και τους ποικίλους τομείς λειτουργίας που αυτοί διαθέτουν. Επιπλέον, επιδιώκεται να εντοπιστούν οι διαφορές που υπάρχουν στην κατάτμηση αυτή ανάμεσα στους δύο Δήμους. Η εργασία, εκτός από το βιβλιογραφικό μέρος, περιλαμβάνει και ερευνητικό το οποίο αφορά σε προσωπική συνέντευξη που παρέθεσαν δύο Αντιδήμαρχοι, ένας προερχόμενος από τον Δήμο Καλαμάτας κι ένας προερχόμενος από τον Δήμο Μεσσήνης. Μέσω του σχολιασμού των συνεντεύξεων επιχειρείται να διαμορφωθεί αντίληψη στον αναγνώστη αναφορικά με τις προτεραιότητες εξυπηρέτησης και δράσης που θέτει ο καθένας από τους δύο μελετώμενους Δήμους.

Λέξεις Κλειδιά: Οργάνωση, Δήμος Καλαμάτας, Δήμος Μεσσήνης.

ABSTRACT

The operation of Local Government in Greece is based, above all, on the constitution and services of Municipalities that provide citizens with basic services of various categories, such as health, education and assistance, among others. The Municipalities of Kalamata and Messini in Messinia are also the largest municipalities in the region. Each of them has an administrative structure and makes great efforts to improve the service of the citizens. The aim of this paper is to present the administrative hierarchy of the above two Municipalities and to provide information about the various departments and their various areas of operation. In addition, it is intended to identify the differences that exist in this segment between the two Municipalities. Besides the bibliographic part, the paper includes a personal interview that was presented by two Deputy Mayors, one coming from the Municipality of Kalamata and one coming from the Municipality of Messini. Interview commentary attempts to create a perception for the reader with regard to the service and action priorities that each of the two planned municipalities has set out.

Keywords: Organization, Municipality of Kalamata, Municipality of Messina.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iii
ABSTRACT.....	iv
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	v
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	vii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	vii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	3
1.1 Περιεχόμενο και ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης	3
1.2 Τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	9
2.1 Η ιστορία της Καλαμάτας	9
2.2 Η σύσταση του πρώτου Δήμου Καλαμάτας	12
2.3 Η σημερινή οργανωτική δομή του Δήμου Καλαμάτας.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	24
3.1 Η Αρχαία και σύγχρονη Μεσσήνη.....	24
3.2 Η σύσταση του πρώτου Δήμου Μεσσήνης	26

3.3	Η σημερινή οργανωτική δομή του Δήμου Μεσσήνης	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΕΡΕΥΝΑ		32
4.1	Σύγκριση οργανογραμμάτων	32
4.2	Συνεντεύξεις Αντιδημάρχων.....	33
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....		37
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		38

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1 Ανάλυση του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας	14
Πίνακας 3.1 Ανάλυση του πληθυσμού του Δήμου Μεσσήνης.....	27
Πίνακας 4.1 Ιεράρχηση προβλημάτων Δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης	34

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2.1 Το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.....	21
Διάγραμμα 3.1. Το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Μεσσήνης.....	28

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1 Το λιμάνι και η μαρίνα Καλαμάτας.....	11
Εικόνα 2.2. Η πόλη της Καλαμάτας.....	12
Εικόνα 2.3 Το σημερινό Δημαρχείο Καλαμάτας.....	20
Εικόνα 2.4. Το κτίριο διοίκησης της ΔΕΥΑΚ.....	22
Εικόνα 3.1 Το αρχαίο θέατρο της Μεσσήνης.....	24
Εικόνα 3.2. Η κεντρική πλατεία της Μεσσήνης	25

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Καλαμάτα βρίσκεται στην νότια Πελοπόννησο και είναι η πρωτεύουσα του Νομού Μεσσηνίας. Συνιστά μια σύγχρονη πόλη με πολλές διεξόδους για αναψυχή και σύγχρονη δόμηση.

Η πόλη διαθέτει μακραίωνη ιστορία, ενώ αναφέρεται σε σημαντικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας, επίσης. Διοικητικά, ο Δήμος Καλαμάτας, μετά και την διαίρεση βάσει του Προγράμματος Καλλικράτης, περιλαμβάνει μια εκτενή περιοχή ευθύνης στην οποία προσφέρονται ποικίλες υπηρεσίες προς τους πολίτες, από τις αντίστοιχες διευθύνσεις.

Η Μεσσήνη, είναι και αυτή ένα από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα του Νομού Μεσσηνίας και ο αντίστοιχος Δήμος περιλαμβάνει γειτνιάζουσες περιοχές. Ο Δήμος Μεσσήνης, όπως και ο Δήμος Καλαμάτας, έχει διοικητική δομή και στοχεύει στην παροχή βασικών, και όχι μόνο, υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Με την παρούσα εργασία επιδιώκεται να προσδιοριστεί η τρέχουσα οργανωτική δομή των δύο προαναφερόμενων Δήμων, καθώς και οι τυχόν διαφορές τους στην διοικητική τους διαίρεση.

Η εργασία περιλαμβάνει τόσο βιβλιογραφικό, όσο και ερευνητικό μέρος.

Το βιβλιογραφικό μέρος αποτελείται από 3 κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο εντοπίζεται ο ρόλος και η δικαιοδοσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορείς της οποίας είναι οι και δημοτικές αρχές.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στον Δήμο Καλαμάτας. Αρχικά, γίνεται λόγος για την ιστορική εξέλιξη της πόλης και εν συνεχεία εντοπίζεται η πορεία από τον αρχικό Δήμο μέχρι την μορφή του σημερινού Δήμου Καλαμάτας.

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά στον Δήμο Μεσσήνης και περιέχει αντίστοιχες πληροφορίες για την δομή και την οργάνωση του Δήμου σήμερα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, που αποτελεί και το ερευνητικό μέρος, πραγματοποιείται σύγκριση των οργανογραμμάτων των δύο Δήμων. Επιπρόσθετα, σχολιάζονται οι συνεντεύξεις που παρέθεσαν δύο Αντιδήμαρχοι, ένας από τον Δήμο Καλαμάτας κι

έναν από τον Δήμο Μεσσήνης, αντίστοιχα, ώστε να προσδιοριστούν οι διαφορές ή και οι ομοιότητες που έχουν τεθεί ως προτεραιότητα από τους δύο οργανισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Προτού εκτεθούν οι πληροφορίες που αφορούν στην δομή και την οργάνωση των Δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης, θεωρείται χρήσιμο να αποσαφηνιστεί ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Άλλωστε, οι Δήμοι υφίστανται για να ολοκληρώνουν το έργο αυτής.

1.1 Περιεχόμενο και ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης

Με τον όρο αυτοδιοίκηση νοείται η αυτονομία των τοπικών δημοσίων οργανισμών οι οποίοι, παράλληλα ή σε συνεργασία με τις κρατικές αρχές, ασχολούνται με τις τοπικές υποθέσεις και υπάγονται, νομοθετικά, σε ειδική κατηγορία νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Στην νεότερη Ελλάδα η τοπική αυτοδιοίκηση ταυτίστηκε, ουσιαστικά, με την αυτονομία ορισμένων κατώτατης κλίμακας οργανισμών, των δήμων και κοινοτήτων, δεν έλειψαν, όμως, οι απόπειρες διεύρυνσης του θεσμού, συχνά, σε συνδυασμό με την αποκέντρωση η οποία διαφέρει, καθώς η τελευταία αποσκοπεί στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των θεσμών και των οργάνων του κρατικού μηχανισμού. Η τοπική αυτοδιοίκηση, όμως, ανταποκρίνεται σε ένα γενικότερο αίτημα συμμετοχής στη γενική διαχείριση των κοινών υποθέσεων μιας ορισμένης εδαφικής περιοχής (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2007α).

Οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε κάθε χώρα ξεχωριστά, περιγράφονται λεπτομερώς από την σχετική νομοθεσία και το Σύνταγμά της. Συνήθως, η λειτουργία και η οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης καλύπτονται από γενικούς νόμους που περιγράφουν τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στην κρατική εξουσία και την τοπική διοίκηση. Τέτοιου είδους νόμοι εντάσσονται, στην συνέχεια, στους Κώδικες Δήμων και Κοινοτήτων της κάθε χώρας (Γκέκας & Μήτσου, 2011).

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να ενδιαφέρεται πρωτίστως για την ευημερία της περιοχής της, έχοντας στη διάθεσή της τις αρμοδιότητες και πόρους προκειμένου

να την εξασφαλίσει. Επιπλέον, χρειάζεται να αξιοποιεί ιδιαίτερα τη δυνατότητα επιλογών τοπικού χαρακτήρα, διασφαλίζοντας τη δυνατότητα της πολυφωνίας για το συνολικό σύστημα διακυβέρνησης, καθώς και να επιζητεί την μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα, η οποία όμως έχει εξελισσόμενο χαρακτήρα. Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης και ο στόχος της επιλογής σε τοπικό επίπεδο πρέπει να βασίζονται σε μία ισχυρή τοπική δημοκρατία. Έτσι, επιτυγχάνεται η ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας και των πολιτών στη διαδικασία της αυτοδιοίκησης, η οποία πλαισιώνεται από μία έντονη αίσθηση ευθύνης σε τοπικό επίπεδο. Το διοικητικό σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να στηρίζει οικονομικά τις τοπικές επιλογές και την τοπική ευθύνη (Χατζηπαντελής, Γκέκας, Γούπιος, Κατσούλης, Κουτσούρη, Μαΐστρος, Μάνος, Μπεριάτος & Παλαιολόγος, 2008).

Οι οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης δημιουργούν έσοδα από την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, από τα ανταποδοτικά τέλη και τα δικαιώματα, τους φόρους και τις εισφορές, καθώς και από την τακτική κρατική επιχορήγηση. Επιπλέον, μπορεί να λαμβάνουν δάνεια, να εκποιούν περιουσιακά στοιχεία, να λαμβάνουν έκτακτες επιχορηγήσεις, όπως και δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες και οποιαδήποτε άλλη έκτακτη πηγή (Τάσος, 1988).

Η συντριπτική πλειονότητα των Ο.Τ.Α. στην Ελλάδα, παρόλα αυτά, δεν έχει οικονομική αυτονομία, καθώς εξαρτάται αποκλειστικά από την χρηματοδότηση της κεντρικής κυβέρνησης (Χατζηπαντελής, Γκέκας, Γούπιος, Κατσούλης, Κουτσούρη, Μαΐστρος, Μάνος, Μπεριάτος & Παλαιολόγος, 2008).

Ίσως η πιο αντιπροσωπευτική μορφή φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι δήμοι. Όπως είναι γνωστό, οι δήμοι συγκροτούνται σε πόλεις και επαρχιακές περιοχές και εκπροσωπούνται από ένα Συμβούλιο που εκλέγεται από τους κατοίκους. Το Συμβούλιο είναι σε θέση να εξασφαλίσει την παροχή υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στα συμφέροντα και τις ανάγκες των κατοίκων, των επιχειρήσεων και των οργανισμών, με κόστος που οι ομάδες αυτές είναι πρόθυμες και ικανές να χρηματοδοτήσουν. Το Συμβούλιο είναι, επίσης, το όργανο μέσω του οποίου οι κάτοικοι εκφράζουν τις σκέψεις και τις ανησυχίες τους σε μια προσπάθεια να δημιουργήσουν τοπικές ευκαιρίες ή να βρουν λύσεις στα εκάστοτε προβλήματα της κοινότητας. Ένας δήμος είναι υπεύθυνος, τουλάχιστον, για τη διοίκηση, τον προγραμματισμό της χρήσης γης, τα μέτρα έκτακτης ανάγκης, την αστυνόμευση, την

οδική ρύθμιση και την αποκομιδή απορριμμάτων (Government of New Brunswick, 2018).

Στην Ελλάδα, πιο συγκεκριμένα, με βάση τον Νόμο 3463 (ΦΕΚ 114, 2006) ορίζεται ότι *«οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας»*.

Πιο αναλυτικά, διεθνώς, οι περιοχές ευθύνης των δημοτικών αρχών συνοψίζονται ως κάτωθι (Γκέκας & Μήτσου, 2011):

- Δημόσια τάξη και ασφάλεια: οι δήμοι μπορούν να σχηματίζουν σώματα δημοτικής αστυνομίας, καθώς, επίσης, και δυνάμεις της πυροσβεστικής.
- Δημόσια υγειονομική περίθαλψη: οι δήμοι είναι αρμόδιοι για την πρωτοβάθμια περίθαλψη και τον προληπτικό έλεγχο, τουλάχιστον, στις μισές χώρες της Ευρώπης.
- Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας: είναι ένας από τους συνηθέστερους τομείς δράσης των δήμων, ιδιαίτερα στην περιοχή της Βόρειας Ευρώπης όπου καλύπτεται μια σειρά από υπηρεσίες όπως βρεφονηπιακοί σταθμοί, μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων, υπηρεσίες που απευθύνονται σε ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας και λοιπές.
- Πολιτισμός και αθλητισμός: αναφέρεται σε μια σειρά δράσεων που αφορούν στις δημοτικές βιβλιοθήκες, τις πολιτιστικές και αθλητικές εγκαταστάσεις και λοιπές.
- Εκπαίδευση: οι δήμοι είναι υπεύθυνοι για την κατασκευή και την συντήρηση των σχολικών εγκαταστάσεων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις, η ευθύνη αυτή εκτείνεται και σε επόμενα επίπεδα της εκπαίδευσης.
- Περιβάλλον: αναφέρεται στο αστικό περιβάλλον, το χωροταξικό σχεδιασμό, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την συντήρηση των δημοσίων χώρων στάθμευσης και λοιπά.
- Διαχείριση δικτύων: αναφέρεται σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές που απορροφούν σημαντικό μέρος των τοπικών πόρων, όπως είναι η παροχή πόσιμου νερού, το αποχετευτικό δίκτυο, η αποκομιδή και

διαχείριση των απορριμμάτων, οι δημόσιες μεταφορές, η συντήρηση του οδικού δικτύου, ο ηλεκτροφωτισμός και λοιπές.

1.2 Τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης έχει μακρά ιστορία στην Ελλάδα, με πρωτοπόρο τον Κλεισθένη που επιμέρισε την Αθηναϊκή Πολιτεία σε 100 δήμους. Ο κάθε δήμος είχε την δική του διοικητική περιφέρεια, την δική του ονομασία και τα δικά του άμεσα, εκλεγμένα από τους κατοίκους του, διοικητικά όργανα. Δήμοι υπήρχαν, επίσης, και σε άλλες αρχαίες πόλεις όπως η Αίγινα, η Κάλυμνος, η Μίλητος και άλλες. Στην σύγχρονη Ελλάδα, το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης προσδιορίστηκε από το Σύνταγμα του 1975 όπου ορίζεται ότι η τοπική αυτοδιοίκηση διαρθρώνεται σε βαθμίδες με την πρώτη βαθμίδα να αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες, ενώ οι υπόλοιπες βρίσκονται στην ευχέρεια προσδιορισμού από τον νόμο (Τάτσος, 1988).

Με το Νόμο 2218 (ΦΕΚ 90, 1994) δημιουργήθηκε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και με το Νόμο 2539 (ΦΕΚ 244, 1997) ισχυροποιήθηκαν οι Περιφέρειες ως η κύρια μονάδα αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης. Επιπλέον, είχαν δημιουργηθεί διάφορες μορφές δημοτικών επιχειρήσεων, ως εργαλεία αναπτυξιακών παρεμβάσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης, η πορεία τους όμως στη συνέχεια δεν δικαίωσε τις αρχικές φιλοδοξίες. Στην συνέχεια, με διάφορους νόμους μεταβιβάστηκαν αποσπασματικά σημαντικές αρμοδιότητες στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α., όπως οι παιδικοί σταθμοί, τα αθλητικά στάδια, η πολιτική προστασία, οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, η συντήρηση των σχολείων, συστάθηκαν και λειτούργησαν τα ΚΕΠ και η Δημοτική Αστυνομία κ.α. (Κοινωνικό Πολύκεντρο, 2014).

Η πιο πρόσφατη παρέμβαση στην τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα είναι το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Ο σχετικός Νόμος (ΦΕΚ 87, 2010) με τις διατάξεις του νέου σχεδίου, δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2010 και βάσει αυτού, επήλθαν νέες τροποποιήσεις στη διοίκηση των δήμων και κοινοτήτων. Αναλυτικότερα, οι 1.034 δήμοι της Ελλάδος μειώθηκαν σε 325, ενώ καταργήθηκαν οι Νομαρχίες και

αντικαταστάθηκαν από 13 Αιρετές Περιφέρειες. Οι δαπάνες των δήμων και των Περιφερειών υπάχθηκαν στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Τα οικονομικά των δήμων ανατέθηκαν στη δικαιοδοσία της Οικονομικής Επιτροπής, η οποία απαρτίζεται από τον αρμόδιο αντιδήμαρχο και από 6 έως 10 μέλη ανάλογα με το μέγεθος του δημοτικού συμβουλίου. Ανάλογος είναι ο τρόπος συγκρότησης της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, που προβλεπόταν για δήμους άνω των 10.000 κατοίκων και ανέλαβε ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας και προστασίας του περιβάλλοντος. Γνωμοδοτικό όργανο σε δήμους πάνω από 10.000 κατοίκους είναι η νέα Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, αποτελούμενη από 25 έως 50 μέλη-εκπροσώπους φορέων της τοπικής κοινωνίας και δημότες. Καταγγελίες και αναφορές πολιτών για κακοδιοίκηση στους δήμους δέχεται ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, ο οποίος είναι πρόσωπο κύρους και επιλέγεται σε δήμους άνω των 20.000 κατοίκων από τα 2/3 του δημοτικού συμβουλίου (Τσίχλης, 2010).

Στην Ελλάδα, συχνά, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης απαξιώνεται από τις εκάστοτε κυβερνήσεις υποστηρίζονταν ότι στη πλειονότητα των περιπτώσεων χαρακτηρίζεται από δυσλειτουργίες, διαφθορά και μια νοοτροπία διοίκησης προσηλωμένη στα προσωπικά συμφέροντα των αιρετών και όχι στα συμφέροντα των πολιτών. Βάσει ερευνών, η τοπική αυτοδιοίκηση θεωρείται ως ο πλησιέστερος θεσμός προς τον πολίτη, αλλά και ταυτόχρονα θεσμός με χαρακτηριστικά διαφθοράς και επιλεκτικών αποφάσεων (Χατζηπαντελής, Γκέκας, Γούπιος, Κατσούλης, Κουτσούρη, Μαΐστρος, Μάνος, Μπεριάτος & Παλαιολόγος, 2008).

Όπως, όμως, εύστοχα αναφέρει ο Σπηλιωτόπουλος (2010) η τοπική αυτοδιοίκηση είναι, και οφείλει να είναι, ένα σύστημα πολιτικά ουδέτερο, το οποίο συμβιβάζεται με οποιοδήποτε πολίτευμα. Ωστόσο, από την φύση της, η τοπική αυτοδιοίκηση συμβιβάζεται περισσότερο με το δημοκρατικό πολίτευμα. Κι αυτό, διότι τα μη δημοκρατικά πολιτεύματα έτειναν πάντοτε στην συγκέντρωση της κρατικής εξουσίας στα κεντρικά όργανα του κράτους και ήταν επιφυλακτικά απέναντι στην δημοκρατική αρχή της αυτοδιοίκησης.

Χρειάζεται, ακόμα, να αναφερθεί ότι τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη υλοποιήθηκαν πολλές μεταρρυθμίσεις στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούσαν, κυρίως, στην συγχώνευση των πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη δημιουργία - ενίσχυση των περιφερειακών αυτοδιοικήσεων.

Ενώ οι διαδικασίες αποκέντρωσης ήταν πολύ ενεργές τις δεκαετίες του 1980 και του 1990, μετά ατόνησαν και με την έναρξη της οικονομικής κρίσης επανεμφανίστηκαν, αλλά με διαφορετικό περιεχόμενο. Στόχο των νεότερων αυτών μεταρρυθμίσεων και αλλαγών δεν αποτελεί μόνο η προώθηση της αποκέντρωσης, αλλά και η προσαρμογή της λειτουργίας των τοπικών και περιφερειακών αυτοδιοικήσεων στους οικονομικούς και οργανωτικούς περιορισμούς και δεσμεύσεις που επέβαλαν οι κεντρικές κυβερνήσεις. Σε όλες σχεδόν τις χώρες ψηφίστηκαν νόμοι που επηρέαζαν δυσμενώς όλους τους βαθμούς αυτοδιοίκησης. Παρατηρήθηκε, επίσης, η αλλοίωση των στόχων και του περιεχομένου ορισμένων μεταρρυθμίσεων που είχαν υλοποιηθεί στο παρελθόν. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί το πρόγραμμα «Καλλικράτης» στην Ελλάδα, το οποίο σχεδιάστηκε πριν από το ξέσπασμα της κρίσης, η οποία επηρέασε τόσο τον τρόπο υλοποίησης όσο και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα (Κοινωνικό Πολύκεντρο, 2014).

Σήμερα, η οργάνωση των Ο.Τ.Α. στην Ευρώπη μεταβάλλεται συνεχώς, καθώς βασίζεται στην ιστορική διαδρομή της κάθε χώρας, στην γεωγραφία της, αλλά και στις διάφορες πολιτικές που υιοθετήθηκαν από την κεντρική κρατική διοίκηση οι οποίες στόχευαν στην αποκέντρωση και στην εδαφική διαίρεση. Οι πολιτικές αυτές, επίσης, είχαν ως στόχο, μεταξύ άλλων, να αποζημιωθούν οι μικροί πληθυσμιακά Ο.Τ.Α. για τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν (Γκέκας & Μήτσου, 2011).

Άλλωστε, «η κατανομή της κρατικής εξουσίας σε πολλά επίπεδα διοίκησης οδηγεί σε μεγαλύτερο εκδημοκρατισμό τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, εκπληρώνει την αξίωση για μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των πολιτών στα κοινά και προσαρμόζει καλύτερα τα δημόσια αγαθά και τις υπηρεσίες, στις επιθυμίες και ανάγκες όλων των μελών του κοινωνικού συνόλου» (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αφορά στην μελέτη και την ιστορική αναδρομή του Δήμου Καλαμάτας. Έτσι, αρχικά παρατίθενται πληροφορίες σε σχέση με τα σημαντικότερα ιστορικά δεδομένα της πόλης, ενώ στη συνέχεια γίνεται λόγος για την σύσταση του πρώτου Δήμου Καλαμάτας, καθώς και για την μορφή που λαμβάνει αυτός σήμερα.

2.1 Η ιστορία της Καλαμάτας

Η περιοχή κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους, και η παλιά πόλη έχει χτιστεί στα ερείπια της αρχαίας πόλης Φαραί, η οποία, σύμφωνα με τον Όμηρο ήταν πολυάνθρωπη. Το όνομα διατηρήθηκε μέχρι τη Βυζαντινή Εποχή, ενώ στους προχωρημένους μεσαιωνικούς χρόνους αντικαταστάθηκε με το Καλάμαι. Τα παλαιότερα ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στην ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας χρονολογούνται στην Πρωτοελλαδική εποχή (2600-2300 π.Χ.) και έχουν εντοπιστεί στα Ακοβίτικα, περίπου 2-3 χλμ. Νοτιοδυτικά της Καλαμάτας. Στην ακρόπολη των αρχαίων Φαρών και στην ευρύτερη περιοχή ως τα Ακοβίτικα, έχουν αποκαλυφθεί δείγματα ανθρώπινης παρουσίας τόσο κατά την Υστερορωμαϊκή όσο και κατά την Πρωτοβυζαντινή περίοδο, εποχή κατά την οποία η σημασία της περιοχής ήταν, μάλλον, περιορισμένη (Δήμος Καλαμάτας, 2012).

Κατά την φραγκοκρατία, η Καλαμάτα ήταν έδρα μιας από τις 12 βαρονίες της Πελοποννήσου και παραχωρήθηκε ως τιμάριο στον Γοδεφρείδο Βιλεαρδουίνο, ο οποίος την οχύρωσε με τα τείχη του φρουρίου που σώζονται μέχρι και σήμερα, σε καλή κατάσταση. Στον Ενετοτουρκικό πόλεμο, η Καλαμάτα έγινε το κέντρο των πολεμικών συγκρούσεων με το επισκευασμένο από τους Βενετούς στρατηγικό κάστρο τους. Στην Ελληνική Επανάσταση, ήταν η πρώτη πόλη που ελευθερώθηκε, στις 23 Μαρτίου 1821, από τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Στην Καλαμάτα ιδρύθηκε η Μεσσηνιακή Γερουσία στις 28 Μαρτίου 1821 και εκεί εκδόθηκε η διακήρυξη για την Ελληνική Επανάσταση (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2007β).

Πολύ σύντομα η Καλαμάτα εξελίχθηκε σε ισχυρό εμπορικό και οικονομικό κέντρο. Σε αυτό συνέβαλε όχι μόνο η διοικητική της αναβάθμιση, αλλά, κυρίως, η γειννίαση με τη θάλασσα, καθώς και η παραγωγή και εμπορική διακίνηση των παραδοσιακών προϊόντων του μεσσηνιακού κάμπου: των κουκουλιών και μεταξιού, των σύκων, του λαδιού και της σταφίδας. Στη δεκαετία του 1840, μάλιστα, και προκειμένου να διευκολυνθεί το εμπόριο, ακούστηκαν οι πρώτες φωνές για την κατασκευή της εθνικής οδού Καλαμάτας-Μεσσήνης, γιατί ουσιαστικά οι μεταφορές τότε γίνονταν ακτοπλοϊκά· κυρίως, από τις υποτυπώδεις εγκαταστάσεις της δυτικής Παραλίας (Ανάληψης) —του πρώτου παράλιου οικισμού της πόλης— όπου βρισκόταν και το Τελωνείο, καθώς και από το φυσικό όρμο του Αλμυρού, γιατί ακόμη δεν υπήρχε λιμάνι. Παράλληλα, ο πλούτος αυτών των προϊόντων δεν άργησε να τροφοδοτήσει και τις επιτόπιες μεταποιητικές μονάδες βυρσοδεψίας, μεταξουργίας, ελαιουργίας κ.ά. Το 1857 ιδρύεται Υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας (Μηλιτσή-Νίκα & Θεοφιλοπούλου-Στεφανούρη, 2010).

Το σημερινό λιμάνι της Καλαμάτας υπήρχε ήδη, ως πυρήνας, πριν από την Επανάσταση του 1821. Άρχισε, όμως, να σχεδιάζεται συστηματικά, ως αστικό στοιχείο, κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα. Ο θεμέλιος λίθος του λιμανιού, συγκεκριμένα, τέθηκε το 1882 μετά από αίτημα των ντόπιων εμπόρων. Η ολοκλήρωση των λιμενικών έργων το 1901 συνέβαλε σημαντικά στην αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου και οδήγησε στην πληθυσμιακή αύξηση της πόλης. Η οικονομική ανάπτυξη έφερε και την εκβιομηχάνισή της, η οποία, με την σειρά της, επέβαλε την ενίσχυση των συγκοινωνιακών δομών. Το 1904 δημιουργήθηκε ο Σιδηροδρομικός Σταθμός της Παραλίας- σημερινό Πάρκο του ΟΣΕ- ενώ το 1910 άρχισε την λειτουργία του το ηλεκτροκίνητο τραμ που συνέδεε την Άνω Πόλη της Καλαμάτας με την παραλία (Σπηλιοπούλου, 2014).

Πηγή: www.tharrosnews.gr

Εικόνα 2.1 Το λιμάνι και η μαρίνα Καλαμάτας

Σήμερα, η Καλαμάτα είναι έδρα του νομού Μεσσηνίας, καθώς και του ομώνυμου δήμου. Αποτελεί το σημαντικότερο λιμάνι της νότιας Πελοποννήσου από το οποίο εξάγονται, κυρίως, ελαιόλαδο, ελιές, σταφίδες, σύκα και άλλα, καθώς και αξιόλογο βιομηχανικό κέντρο. Εκτός από τις βιομηχανίες που επεξεργάζονται τα γεωργικά προϊόντα της περιοχής, στην Καλαμάτα υπάρχουν και σημαντικές βιομηχανικές μονάδες παραγωγής αλευρών, τσιγάρων, υφαντικών ειδών και άλλων. Η πόλη διαθέτει εμπορική, τραπεζική και βιομηχανική παράδοση και εξακολουθεί να θεωρείται το μεγαλύτερο κέντρο της νοτιοδυτικής Πελοποννήσου. Σημαντική συμβολή στην πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης έδωσε το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού που πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι, καθώς και το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ που πραγματοποιείται κάθε Σεπτέμβριο (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2007β).

Πηγή: www.ert.gr

Εικόνα 2.2. Η πόλη της Καλαμάτας

2.2 Η σύσταση του πρώτου Δήμου Καλαμάτας

Το 1833, συστάθηκε η Νομαρχία Μεσσηνίας με έδρα την Αρκαδία και 5 επιπλέον επαρχίες: Ολυμπίας, Τριφυλίας, Μεθώνης και Καλαμών (ΦΕΚ 12, 1833).

Όπως πληροφορούν οι Μηλιτσή-Νίκα & Θεοφιλοπούλου-Στεφανούρη (2010), το 1835 δημιουργήθηκε για πρώτη φορά ο Δήμος Καλαμών.

Στο σχετικό ΦΕΚ αναφέρεται, μάλιστα, ότι ο δήμος περιελάμβανε τις περιοχές Καλάμαι, Λείκα, Σπιτάκια, Κατσαρέικα, Καλάμι, Ασπρόχωμα και Γιαννιτσάνικα (ΦΕΚ 80, 1836).

Περίπου, μια δεκαετία αργότερα ο δήμος επεκτάθηκε και, συνολικά, περιελάμβανε τις περιοχές Καλάμαι, Γιαννιτσάνικα, Γιάννιτσα, Ασπρόχωμα, Καλάμι, Λείκα, Κατσικόβο, Κατσαρέικα, Ταμπακέικα, Σπιτάκια, Καλύβια, Αβραμιού, Νέαι Καλάμαι, Καρβούνι, Αράχωβα, Αλωνάκι και Νεράκι. Εκείνη την περίοδο η επαρχία

Καλαμών, μαζί με τις επαρχίες Τριφυλίας, Ολυμπίας, Πυλίας και Μεσσηνίας συγκροτούσαν τον νομό Μεσσηνίας (ΦΕΚ 52, 1845).

2.3 Η σημερινή οργανωτική δομή του Δήμου Καλαμάτας

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδος οριστικοποιήθηκε το 2011 με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης», σύμφωνα με το οποίο υπάρχουν 325 δήμοι στη χώρα, που αποτελούν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Πρώτου Βαθμού, 13 περιφέρειες, που είναι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Δευτέρου Βαθμού και 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις. Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα (Υπουργείο Εσωτερικών, 2012).

Ο Δήμος Καλαμάτας ανήκει στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας. Συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης την 1η Ιανουαρίου 2011 και προέκυψε από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας (Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 2010).

Η έκταση του νέου Δήμου είναι 440,3 τ. χλμ. και είναι ο μεγαλύτερος Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, τόσο σε έκταση όσο και σε πληθυσμό, ενώ έδρα του δήμου ορίστηκε η Καλαμάτα (ΦΕΚ 87, 2010).

Αναλυτικότερα, στον πιο κάτω πίνακα αναφέρεται ο πληθυσμός ανά προϋπάρχοντα Δήμο, που πλέον συνιστούν τον Δήμο Καλαμάτας.

Πίνακας 2.1 Ανάλυση του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας

Προϋπάρχον Δήμος / Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός
Δήμος Καλαμάτας	66.359
Δημοτική Ενότητα Άριος	2.085
Δημοτική Ενότητα Αρφαρών	2.957
Δημοτική Ενότητα Θουρίας	3.227
Συνολο	74.628

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, απογραφή 2011.

Ο Δήμος Καλαμάτας διοικείται από τον Δήμαρχο της πόλης, τους Αντιδημάρχους, καθώς και από το Δημοτικό Συμβούλιο. Σημερινός Δήμαρχος είναι ο Παναγιώτης Νίκας. Αντιδήμαρχοι είναι οι κύριοι Αδαμόπουλος Ιωάννης, Βασιλόπουλος Αθανάσιος, Καραγιάννης Ανδρέας, Ηλιόπουλος Αθανάσιος, Μπουζιάνης Παύλος και η κυρία Ντίντα Παναγιώτα. Το δε Δημοτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 41 μέλη (Δήμος Καλαμάτας, 2014).

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τον Δήμο Καλαμάτας, καθώς και οι διευθύνσεις που υπάγονται στην λειτουργία του είναι ποικίλες και προσδιορίζονται ως κάτωθι, όπως και οι αντίστοιχες αρμοδιότητές τους (ΦΕΚ 1297, 2017):

⇒ Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο:

- **Γενικός Γραμματέας:** Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα, τα οποία και του ανατίθενται από τον Δήμαρχο και που αφορούν, κυρίως, στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, σε συνεργασία με το Γενικό Διευθυντή, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου. Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Γραμματέας παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου, σε συνεργασία με το Γενικό Διευθυντή. Ακόμα, προβαίνει στη μελέτη και εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και προαγωγή των λειτουργιών του Δήμου, μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που

είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής, της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής και της Εκτελεστικής Επιτροπής. Επιπρόσθετα, παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής, της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής και της Εκτελεστικής Επιτροπής από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, σε συνεργασία με τον Γενικό Διευθυντή. Συμμετέχει στις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Σχεδίου και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης του Δήμου και παρακολουθεί την επίτευξη των περιοδικών στόχων και την υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου. Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά την Εκτελεστική Επιτροπή. Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο και μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου. Παρακολουθεί τις δραστηριότητες των νομικών προσώπων του Δήμου και συνεργάζεται με τις διοικήσεις τους, ώστε να εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των αποτελεσμάτων από την δραστηριοποίησή τους προς τους στόχους του Δήμου. Υπογράφει κατά εξουσιοδότηση του Δημάρχου τις μισθοδοτικές καταστάσεις και τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου. Παραλαμβάνει τα δικόγραφα από τις αρμόδιες δικαστικές, αστυνομικές και άλλες Υπηρεσίες και Αρχές και απαντά σε ερωτήματα του Κοινοβουλευτικού ελέγχου, ενώ, ταυτόχρονα, μεριμνά για την ανταπόκριση των Υπηρεσιών στα ζητήματα των πολιτών.

- **Γραφείο Δημάρχου και Αιρετών:** Διεξάγει κάθε υπηρεσία που αναθέτει ο Δήμαρχος, επιμελείται της αλληλογραφίας του Δημάρχου, τηρεί το σχετικό πρωτόκολλο και αρχείο, καθώς και αρχείο των κάθε είδους αποφάσεων του Δήμου προς χρήση του Δημάρχου. Τηρεί το ημερολόγιο των συναντήσεων του Δημάρχου με συλλόγους, φορείς και πολίτες, διεξάγει κάθε υποστηρικτική που ανάγεται στις αρμοδιότητες οι οποίες έχουν ανατεθεί από το Δήμαρχο σε Αντιδημάρχους ή Δημοτικούς Συμβούλους και καταγράφει

αιτήματα των πολιτών ελέγχει για την επίλυση τους παραπέμποντας τα σε συνεργασία με τον Γενικό Γραμματέα και τον Γενικό Διευθυντή στις αρμόδιες Υπηρεσίες.

- **Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων και Εθιμοτυπίας:** Οργανώνει τις συνεντεύξεις τύπου και φροντίζει για την γενικότερη παροχή πληροφοριών που αφορούν στο Δήμο, όπως και την διεθνή προβολή του. Ακόμα, παρέχει πληροφορίες για τις δράσεις του Δήμου, επιμελείται της έκδοσης σχετικών ενημερωτικών εντύπων, καταγράφει και τηρεί αρχείο για όλα τα θέματα που δημοσιεύονται στον ημερήσιο τύπο, στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και στο διαδίκτυο, τα οποία αφορούν σε δραστηριότητες του Δήμου, τηρεί φωτογραφικό αρχείο και ασχολείται με τη συγκέντρωση και διατήρηση ιστορικών αρχείων του Δήμου, επιμελείται για την οργάνωση της υποδοχής, της φιλοξενίας και της ξενάγησης, προσωπικοτήτων ή ομάδων, ημεδαπών ή αλλοδαπών, που επισκέπτονται την πόλη, φροντίζει για την οργάνωση εορτών, συνεδρίων, επισήμων τελετών και δεξιώσεων, καθώς επίσης και για το σημασιοστολισμό των χώρων σε Εθνικές ή Τοπικές εορτές. Ακόμα, συνεργάζεται με τους μαζικούς φορείς της πόλης, τους ενημερώνει για τις δραστηριότητες του Δήμου και τους παρέχει κάθε δυνατή βοήθεια.
- **Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και Επιστημονικών Συνεργατών:** οι ειδικοί σύμβουλοι και οι επιστημονικοί συνεργάτες προσλαμβάνονται κατόπιν συγκεκριμένων νομικών διαδικασιών.
- **Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας και Εξυπηρέτησης Πολιτών:** Παρέχει διοικητική βοήθεια σε άτομα που έχουν αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Επίσης, είναι αρμόδιο σε θέματα εξυπηρέτησης και ενημέρωσης του πολίτη.
- **Νομική Υπηρεσία:** η Νομική Υπηρεσία παρέχει νομική υποστήριξη προς τα αιρετά όργανα του Δήμου και τις δημοτικές υπηρεσίες για την προώθηση των επιδιώξεων, στόχων και συμφερόντων του Δήμου.
- **Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας:** Εισηγείται, παρακολουθεί διαχειρίζεται το Δημοτικό Σχέδιο Αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, ενώ υποστηρίζει το συντονισμό και επιβλέπει το έργο της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των

καταστροφών που συμβαίνουν στην περιοχή του Δήμου. Βρίσκεται σε επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς και άλλες κατά περίπτωση υπηρεσίες και μεριμνά για την εφαρμογή των σχετικών προγραμμάτων μέτρων και δράσεων στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού. Επίσης, έχει την αρμοδιότητα της οργάνωσης και διάθεσης του Μηχανολογικού Εξοπλισμού που απαιτείται σύμφωνα με το Δημοτικό Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, της εποπτείας και διάθεσης των δημοτικών υπαλλήλων (χειριστών μηχανημάτων, οδηγών, πυροφυλάκων κ.λ.π.) και της συνεργασίας και υποστήριξης της δράσης των εθελοντών και των εθελοντικών οργανώσεων.

- **Γραφείο Διασφάλισης Ποιότητας, Εσωτερικού Ελέγχου και Διαφάνειας:** η λειτουργία της μονάδας έχει ως στόχο την προώθηση της πιστοποίησης των διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου, τον εσωτερικό έλεγχο για την εξασφάλιση της υλοποίησης των γενικών στόχων που έχουν τεθεί, το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών που επιδιώκουν τη διασφάλιση της διαφάνειας στις κάθε είδους σχέσεις του Δήμου προς τρίτους.
- ⇒ **Διεύθυνση διοικητικών:** είναι αρμόδια για τη διοικητική υποστήριξη των συλλογικών οργάνων του Δήμου, την εποπτεία των νομικών του προσώπων, την λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την τήρηση του γενικού αρχείου, την εύρυθμη λειτουργία των αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του Δήμου που υπάγονται σ' αυτήν, την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες, την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν τη δημοτική κατάσταση, την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου. Επίσης, είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση του προσωπικού του Δήμου.
- ⇒ **Διεύθυνση οικονομικών:** είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων

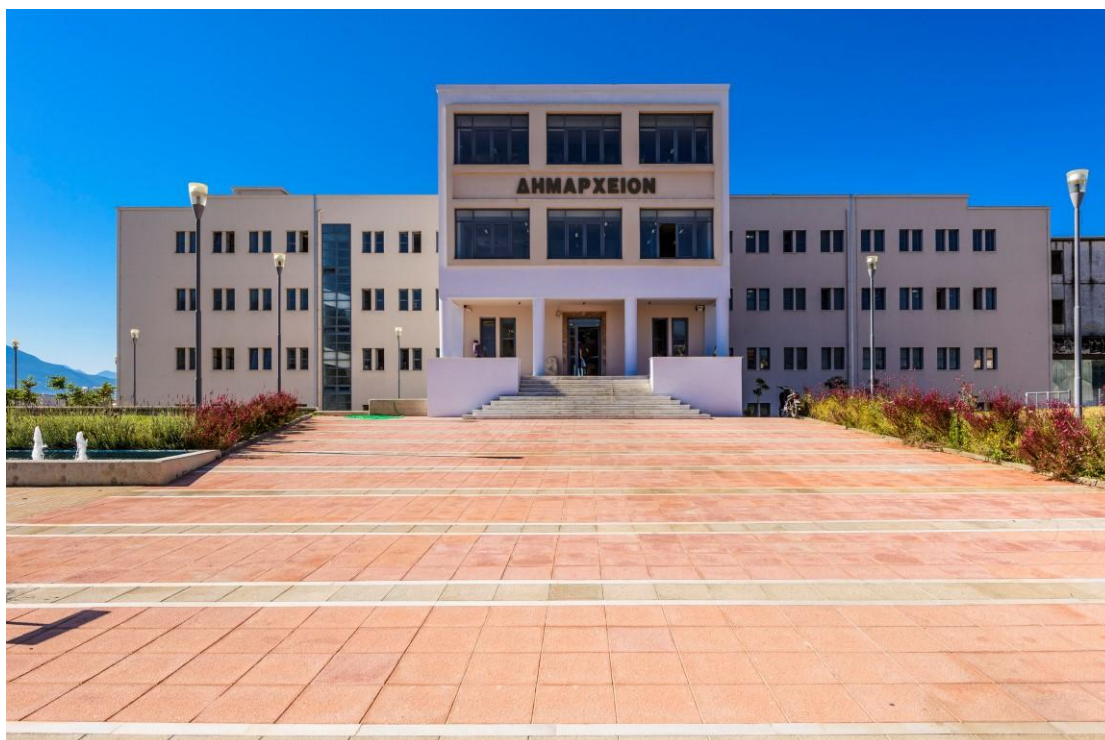
διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου.

- ⇒ **Διεύθυνση προγραμματισμού, ανάπτυξης και ευρωπαϊκών θεμάτων:** είναι υπεύθυνη για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών.
- ⇒ **Διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών:** είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής άποψης πραγματοποίησής τους. Συγχρόνως η Διεύθυνση στα πλαίσια της αρμοδιότητας του Δήμου είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Ενημερώνει την Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Θεμάτων για την πρόοδο σύνταξης των μελετών και της υλοποίησης των έργων των Τμημάτων.
- ⇒ **Διεύθυνση πολεοδομίας:** είναι αρμόδια για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση και έλεγχο εφαρμογής των οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών.
- ⇒ **Διεύθυνση πρόνοιας:** μεριμνά για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Επίσης, έχει την ευθύνη λειτουργίας όλων κοινωνικών δομών του Δήμου.
- ⇒ **Διεύθυνση γεωτεχνικών υπηρεσιών:** είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των

σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη συντήρηση των υφιστάμενων και την κατασκευή νέων χώρων πρασίνου.

- ⇒ **Διεύθυνση διαχείρισης απορριμμάτων και οχημάτων:** είναι αρμόδια για την κανονική διενέργεια, αλλά και τη βελτίωση της συλλογής των απορριμμάτων και της καθαριότητας της πόλης και των Κοινοτήτων του Δήμου, την αντιμετώπιση κάθε θέματος που αφορά στην εκτέλεση εργασιών σχετικά με την καθαριότητα και τα χρησιμοποιούμενα μέσα, την τελική διάθεση των προϊόντων μετά την επεξεργασία και των υπολειμμάτων, την προώθηση της εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων, δηλαδή, της πρόληψης, της μείωσης, της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης, της αξιοποίησης των απορριμμάτων, την επεξεργασία του οργανικού κλάσματος πριν την τελική διάθεση προϊόντων και υπολειμμάτων, την καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων του Δήμου, καθώς επίσης και για τον προγραμματισμό, τον έλεγχο της κίνησης και την συντήρηση - επισκευή των οχημάτων του Δήμου.
- ⇒ **Διεύθυνση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ):** είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εσωτερικών.
- ⇒ **Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας:** είναι αρμόδια για την αποτελεσματική και αποδοτική άσκηση των σχετικών με την αστυνόμευση της πόλης αρμοδιοτήτων.

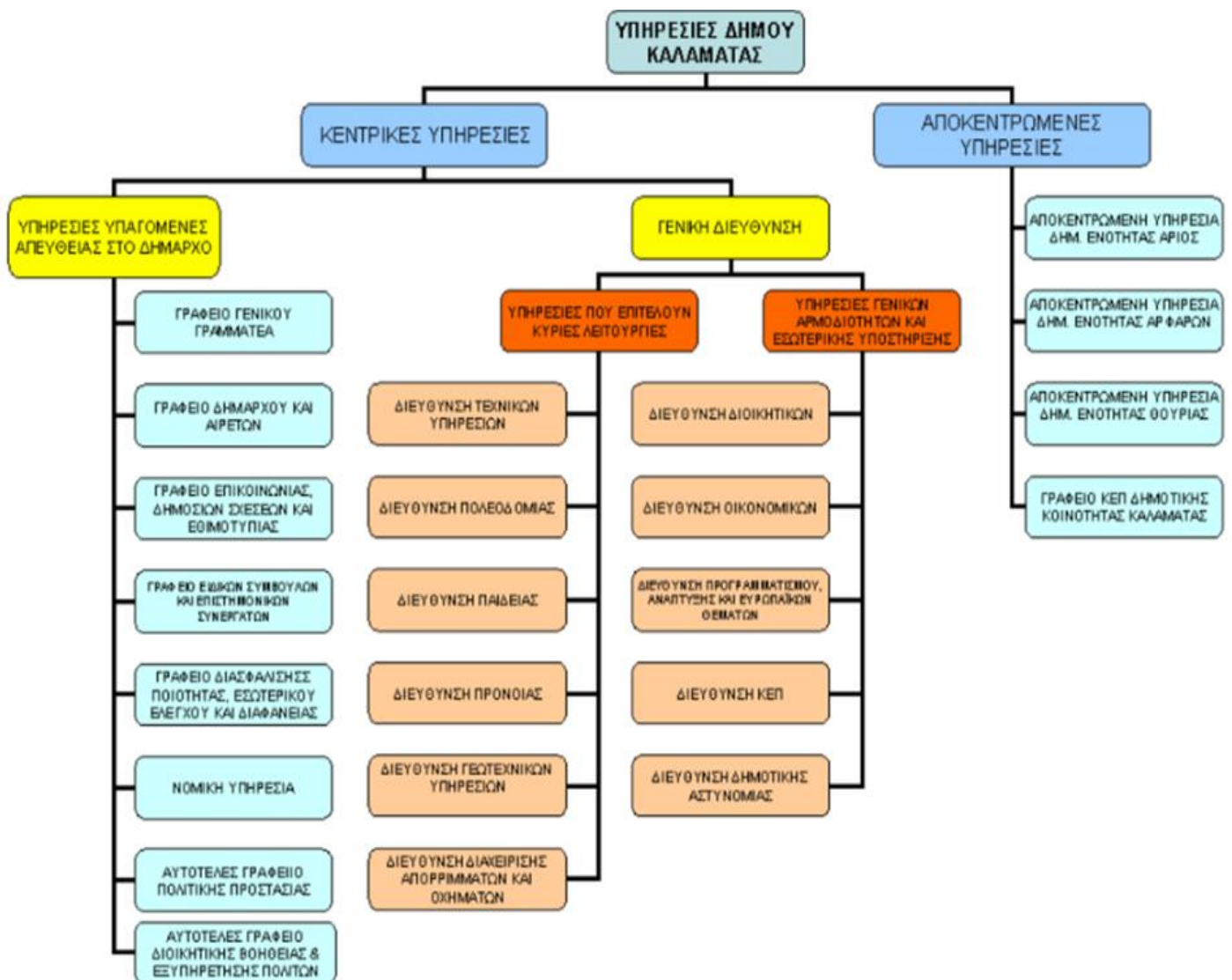
Το 2017, μάλιστα, οι υπηρεσίες του Δήμου μεταφέρθηκαν από το κέντρο της πόλης της Καλαμάτας, στην οδό Αθηνών, σε κτίριο που ανακαινίστηκε και όπου παλαιότερα στεγαζόταν το Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας. Το κτίριο έχει βραβευθεί ως ένα υπερσύγχρονο δημόσιο κτήριο, από τα λίγα δημόσια κτήρια στην Ελλάδα, που ψύχεται και θερμαίνεται μέσω γεωθερμίας. Το σύστημα γεωθερμίας που έχει εγκατασταθεί λειτουργεί με την αξιοποίηση 50 γεωτρήσεων που βρίσκονται στο χώρο νότια του κτιρίου του Δημαρχείου, σε βάθος 100 μέτρων η καθεμιά, με αγωγούς στους οποίους κυκλοφορεί νερό για την απαγωγή της θερμότητας (Messinia Live, 2017).

Πηγή: www.best-tv.gr

Εικόνα 2.3 Το σημερινό Δημαρχείο Καλαμάτας

Το πιο κάτω διάγραμμα, συνιστά το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

Πηγή: Δήμος Καλαμάτας, 2012.

Διάγραμμα 2.1 Το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας

Υπό την αιγίδα και επίβλεψη του Δήμου Καλαμάτας, λειτουργούν επιχειρήσεις με την μορφή ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ που συμβάλλουν στην παροχή των ποικίλων εργασιών της. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι παρακάτω.

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ), ιδρύθηκε το 1982 και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Εδρεύει στην Καλαμάτα, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και διαχειρίζεται όλο το κύκλωμα ύδρευσης και αποχέτευσης της περιοχής και αναλαμβάνει τα σχετικά έργα συντήρησης (ΦΕΚ 63, 1982).

Πηγή: www.messinialive.gr

Εικόνα 2.4. Το κτίριο διοίκησης της ΔΕΥΑΚ

Η «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.» συστάθηκε το 2010 κι έχει ως σκοπό την αξιοποίηση της Δημοτικής ακίνητης περιουσίας του Δήμου Καλαμάτας, καθώς και την εκμετάλλευση στο μέλλον των κοινόχρηστων χώρων αυτού. Διαχειρίζεται, δηλαδή, ακίνητά της και ακίνητα του Δήμου που της παραχωρήθηκαν, κατά χρήση μετά τη σύστασή της (ΔΙΟΚΛΗΣ ΑΕ, 2015).

Η Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» είναι ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση. Συστάθηκε το 2008, ως αποτέλεσμα συγχώνευσης των πρώην αμιγών επιχειρήσεων του Δήμου Καλαμάτας με τις επωνυμίες «Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ)», «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ)», «Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ)» και «Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΤΑΚ)». Σκοποί της επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων, καθώς και η παροχή υπηρεσιών, που είναι συναφείς ή συνδέονται με τις αρμοδιότητες που ασκεί ο Δήμος και που αναφέρονται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση (Δήμος Καλαμάτας, 2018).

Οι παραπάνω πληροφορίες αποτυπώνουν την σημερινή οργάνωση και δομή του Δήμου Καλαμάτας, με τις διευθύνσεις που διαθέτει και τις υπηρεσίες που παρέχει. Στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο παρατίθενται αντίστοιχες πληροφορίες για τον Δήμο Μεσσήνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Η περιοχή της Μεσσήνης διαθέτει μακραίωνη ιστορία, ενώ, ίσως, η Αρχαία Μεσσήνη γίνεται αντικείμενο αναφοράς συχνότερα από την σύγχρονη πόλη της Μεσσηνίας. Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται ιστορικές πληροφορίες για την Αρχαία και σύγχρονη Μεσσήνη, ενώ δίδεται ιδιαίτερα βάρος στην οργάνωση και την δομή του αντίστοιχου δήμου.

3.1 Η Αρχαία και σύγχρονη Μεσσήνη

Η Αρχαία Μεσσήνη αποτελούσε μια από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις όσον αφορά το μέγεθος, τη δομή και την κατάσταση διατήρησής της. Μέχρι σήμερα διασώζονται ιερά και τα δημόσια κτίρια, επιβλητικές οχυρώσεις, κατοικίες και ταφικοί χώροι. Διαθέτει, μεταξύ άλλων, το σπάνιο πλεονέκτημα ότι ποτέ δεν καταστράφηκε ή δεν επικαλύφθηκε από μεταγενέστερους οικισμούς και εκτείνεται σε ένα φυσικό περιβάλλον της Μεσογείου. Το Στάδιο και το Γυμναστήριο της Αρχαίας Μεσσήνης είναι από τα πιο εντυπωσιακά και καλά διατηρημένα κτίρια, μέχρι και σήμερα, ενώ το θέατρο της Αρχαίας Μεσσήνης αξιοποιείται για αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις, διεθνούς ενδιαφέροντος (Magic Messinia, 2016).

Πηγή: www.kalamatain.gr

Εικόνα 3.1 Το αρχαίο θέατρο της Μεσσήνης

Η σύγχρονη πόλη της Μεσσήνης, βρίσκεται στη δεξιά πλευρά του ποταμού Παμίσου και απέχει 10 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα του νομού Μεσσηνίας, την Καλαμάτα, καθώς και 20 χιλιόμετρα από την περιοχή της Αρχαίας Μεσσήνης. Οι μόνιμοι κάτοικοί της υπολογίζονται σε, περίπου, 7.000. Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας στη Μεσσηνία, η Μεσσήνη συνηθιζόταν να αποκαλείται και ως «Νησί», όνομα που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα. Το επίσημο όνομα Μεσσήνη προέρχεται από την αρχαία πόλη, η οποία ονομάστηκε έτσι προς τιμήν της πρώτης μυθικής βασίλισσας της Μεσσηνίας. Η Μεσσήνη είναι μια σύγχρονη πόλη, η οποία μπορεί να προσφέρει στον επισκέπτη της αρκετές εναλλακτικές λύσεις στον τομέα της διαμονής, της εστίασης και της διασκέδασης (Terrabook, 2018).

Πηγή: www.foninews.gr

Εικόνα 3.2. Η κεντρική πλατεία της Μεσσήνης

Η Μεσσήνη, έδρα του Δήμου Μεσσήνης, πήρε ένα όνομα - από το 1867, για να τιμηθεί η πόλη, ταυτισμένη με την αρχαία Μεσσήνη. Στους βυζαντινούς χρόνους ονομαζόταν και Λίμνες ή Λιμνοχώρι. Όμως, το όνομα και το περιβάλλον στήριξαν αβάσιμες θεωρίες ότι στη Μεσσήνη ήταν το «χωρίον Λίμναι» και το ιερό της

Αρτέμιδος Λιμνάτιδος. Το Νησί ή Λιμνοχώρι στην Τουρκοκρατία ονομάστηκε Ντρίζαγα-του Ιντρίζ αγά - ή και απλά Ντρίζη (Δήμος Μεσσήνης, 2011).

3.2 Η σύσταση του πρώτου Δήμου Μεσσήνης

Η Μεσσήνη αναγνωρίστηκε ως κοινότητα, για πρώτη φορά, το 1912 μετά την απόσπαση του οικισμού Μεσσήνη από το δήμο Παμίσου (ΦΕΚ 262, 1912). Η εν λόγω κοινότητα αναγνωρίστηκε, στην συνέχεια, σε Δήμο Μεσσήνης το 1946 (ΦΕΚ 290, 1946). Με την πάροδο των ετών, στον Δήμο άρχισαν να προσαρμόζονται επιπλέον περιοχές, μέχρι να πάρει την τελική του μορφή που περιγράφεται στην συνέχεια.

3.3 Η σημερινή οργανωτική δομή του Δήμου Μεσσήνης

Ο σημερινός Δήμος Μεσσήνης συστήθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Αιπείας, Ανδρούσας, Αριστομένους, Βουφράδος, Ιθώμης, Μεσσήνης, Πεταλιδίου και την κοινότητα Τρικόρφου, και έδρα του δήμου ορίστηκε η Μεσσήνη (ΦΕΚ 87, 2010). Ο Δήμος Μεσσήνης κατατάσσεται, αναφορικά με το μέγεθος της έκτασης, δεύτερος στο Νομό Μεσσηνίας, μετά το Δήμο Τριφυλίας, και αποτελεί το 18,80% του συνόλου του Νομού (Δήμος Μεσσήνης, 2011).

Αναλυτικότερα, στον πιο κάτω πίνακα αναφέρεται ο πληθυσμός ανά προϋπάρχοντα Δήμο, που πλέον συνολικά συνιστούν τον Δήμο Μεσσήνης.

Πίνακας 3.1 Ανάλυση του πληθυσμού του Δήμου Μεσσήνης

Προϋπάρχον Δήμος	Μόνιμος Πληθυσμός	Τοπικά Διαμερίσματα
Πεταλιδίου	3.345	12
Τρικόρφου	805	5
Βουφράδος	1.327	6
Ιθώμης	2.144	8
Αριστομένους	2.668	11
Ανδρούσας	2.583	9
Αίπειας	2.134	5
Μεσσήνης	10.853	14
Σύνολο	25.859	70

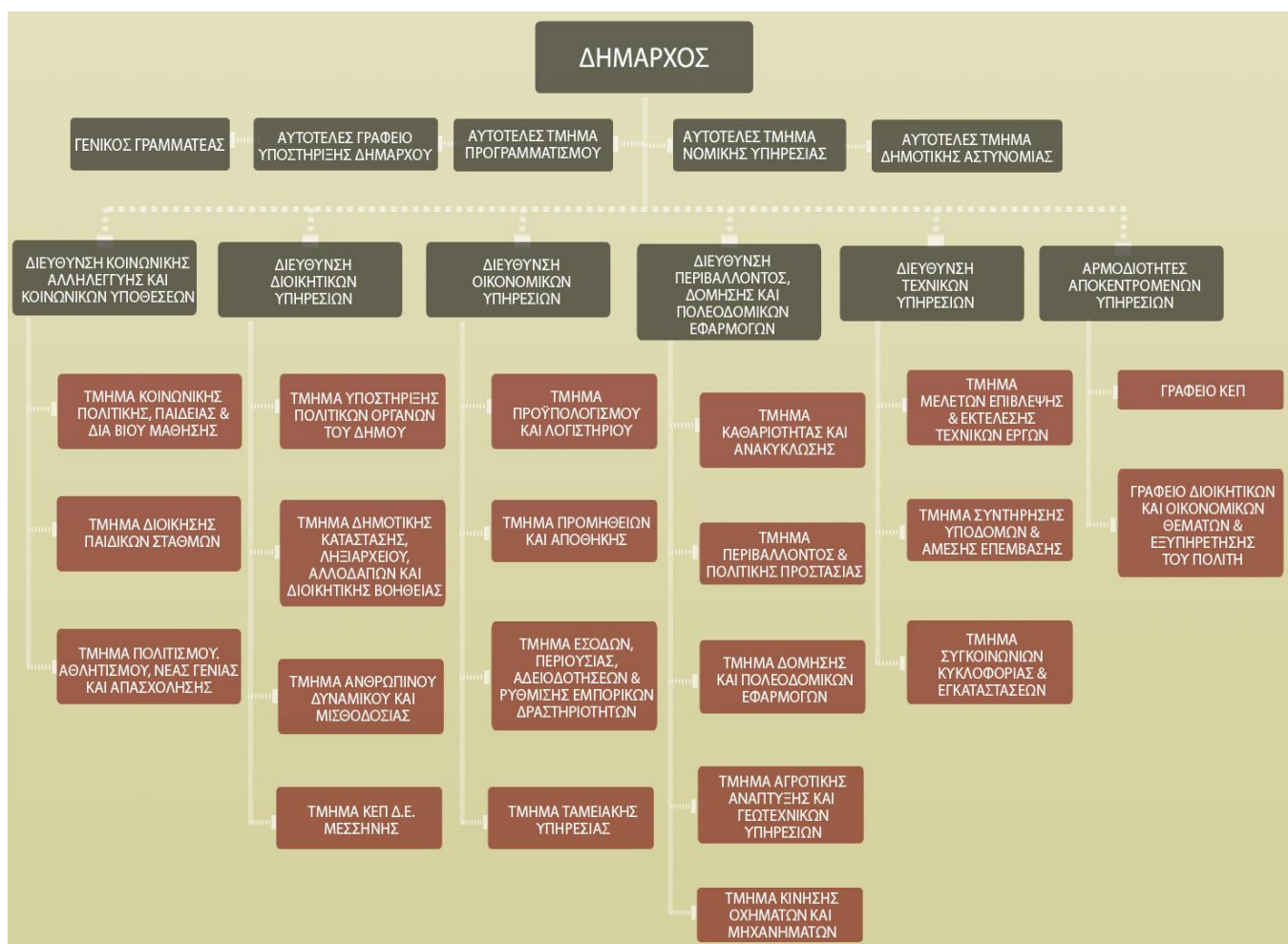
Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α.- Γεν. Διεύθυνση Πολεοδομίας Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού, 2013.

Έτσι, σήμερα ο Δήμος Μεσσήνης αριθμεί, περίπου, 26.000 κατοίκους.

Οι ακτές του δήμου είναι ποικιλόμορφες, με το ένα μέρος όμως, λόγω της μορφολογίας τους, να μην είναι προσβάσιμο. Το μεγαλύτερο κομμάτι της ακτογραμμής είναι κατάλληλο για κολύμβηση με καθαρά νερά και ποικιλία ακτών, αμμώδης αλλά και με βότσαλα. Από πλευράς ανάγλυφου, η περιοχή του δήμου Μεσσήνης, εμφανίζει ένα εκτεταμένο πεδινό επίπεδο υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας, το οποίο χωροθετείται, κυρίως, στη νότια πλευρά του Δήμου Μεσσήνης και περιλαμβάνει τη παραλιακή ζώνη και την πεδιάδα της Μεσσήνης που τη διασχίζει ο Πάμισος ποταμός. Όλα τα παράλια της περιοχής του Δήμου Μεσσήνης που βρέχονται από τον Μεσσηνιακό Κόλπο είναι ομαλά και αμμώδη. Το βόρειο τμήμα του Δήμου που περιλαμβάνει τις Δημοτικές Ενότητες Ιθώμης, Ανδρούσης, Αριστομένους και Τρικόρφου, χαρακτηρίζεται ως ημιορεινό. Κύρια χαρακτηριστικά του είναι οι απότομες κλίσεις και τα υψηλά ανά σημεία υψόμετρα. Ημιορεινή χαρακτηρίζεται ακόμα η Νότια πλευρά του Δήμου και πιο συγκεκριμένα το ΝΔ τμήμα των Δημοτικών Ενοτήτων Πεταλιδίου και Αίπειας. Στα διοικητικά όρια του Δήμου υπάρχουν λίγες μικρές μονάδες μεταποίησης. Οι μεγάλες μονάδες στην ευρύτερη περιοχή Καλαμάτας και Μεσσήνης έχουν εγκατασταθεί κατά μήκος του άξονα Καλαμάτας – Μεσσήνης (Δήμος Μεσσήνης, 2011).

Σημερινός δήμαρχος στον Δήμος Μεσσήνης είναι ο κος Τσώνης Αθανάσιος, ο οποίος πλαισιώνεται στο έργο του από τους Αντιδημάρχους κυρίους Ξενογιαννη Νικόλαο, Νικολόπουλο Αντώνιο, Γεωργακόπουλο Κωνσταντίνο, Χονδρό Νικόλαο, Παναγοπούλου – Μπρακουμάτσου Γεωργία, Τράκα Ανδρέα και Καρύδη Χρήστο. Σαφώς, υπάρχει και πολυπληθές Δημοτικό Συμβούλιο, με σύνθεση από διάφορες παρατάξεις (Δήμος Μεσσήνης, 2017α).

Το πιο κάτω διάγραμμα, αποτελεί το τρέχον οργανόγραμμα του Δήμου Μεσσήνης.

Πηγή: Δήμος Μεσσήνης, 2017β.

Διάγραμμα 3.1. Το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Μεσσήνης

Όμοια με τον Δήμο Καλαμάτας, ο Δήμος Μεσσήνης διαθέτει διευθύνσεις και τμήματα το οποία αναλύονται στην συνέχεια. Καθώς οι αρμοδιότητες κάποιων διευθύνσεων και γραφείων ταυτίζονται με αυτές του Δήμου Καλαμάτας,

σχολιάζονται οι υπόλοιποι, ώστε να μην γίνεται διπλή αναφορά σε αντίστοιχους ρόλους.

Με σύμφωνα με την Απόφαση Αριθ. 59717/3818 (ΦΕΚ 1917, 2015) τα διοικητικά γραφεία και οι διευθύνσεις του Δήμου Μεσσήνης έχουν ως κάτωθι:

- **Γενικός Γραμματέας:** έχει τις αντίστοιχες αρμοδιότητες με το αντίστοιχο γραφείο του Δήμου Καλαμάτας.
- **Αυτοτελές Γραφείο Υποστήριξης Δημάρχου και Διοικητικής Μέριμνας:** οι αρμοδιότητες αντιστοιχούν με αυτές του Γραφείου Δημάρχου και Αιρετών στον Δήμο Καλαμάτας.
- **Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας:** είναι αντίστοιχη της Υπηρεσίας του Δήμου Καλαμάτας.
- **Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Ανάπτυξης, Οργάνωσης, Διαφάνειας, Πληροφορικής, και Επικοινωνιών και Τουρισμού:** αφορά σε μια πολύ μεγάλη περιοχή ευθύνης στον Δήμο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι συγκεντρώνει, επεξεργάζεται, τεκμηριώνει και ενημερώνει συνεχώς τα γεωγραφικά, δημογραφικά, οικονομικά, κοινωνικά και άλλα στοιχεία που αφορούν στην ανάπτυξη του Δήμου, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και τις υπηρεσίες του Δήμου, συγκεντρώνει και τεκμηριώνει την αναγκαία τεχνογνωσία και πληροφόρηση που είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων ανάπτυξης του Δήμου, μεριμνά για την εκπόνηση ερευνών και μελετών για τη διάγνωση των αναγκών ανάπτυξης του Δήμου, τη διερεύνηση της σκοπιμότητας αναπτυξιακών προτάσεων και την ιεράρχηση προτεραιοτήτων έργων, δράσεων και μέτρων, μελετά, σχεδιάζει και εισηγείται την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων, που ενσωματώνουν την ισότητα των φύλων και τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών στις προτάσεις του Δήμου στα εθνικά και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας στην οποία ανήκει ο Δήμος για την εναρμόνιση των προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής του Δήμου με τα ευρύτερα αντίστοιχα προγράμματα της Περιφέρειας, ασχολείται με τον εσωτερικό έλεγχο του συνόλου των διαδικασιών, των κανόνων, των μεθόδων και των επαληθεύσεων που διασφαλίζουν στο Δήμο την ορθότητα της λειτουργίας, την προστασία της περιουσίας του και την αποτελεσματική

εφαρμογή των αποφάσεων, έχει την ευθύνη της εφαρμογής και αξιολόγησης του συστήματος διοίκησης και λοιπά.

- **Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας:** είναι αντίστοιχο με την Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας του Δήμου Καλαμάτας.
- **Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικών Υποθέσεων:** είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων.
- **Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών:** είναι αντίστοιχη με την Διεύθυνση του Δήμου Καλαμάτας.
- **Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών:** είναι αντίστοιχη με την Διεύθυνση του Δήμου Καλαμάτας.
- **Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Δόμησης και Πολεοδομικών Εφαρμογών:** είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και για τη συντήρηση των χώρων πρασίνου. Επίσης, ευθύνεται για την ενεργειακή διαχείριση, τη λειτουργία των Κοιμητηρίων και των Δημοτικών Σφαγείων καθώς και για την Πολιτική Προστασία στο επίπεδο του Δήμου. Παράλληλα, είναι αρμόδια για την αδειοδότηση ιδιωτικών κατασκευών και την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση και έλεγχο εφαρμογής των οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο των κατασκευών την άρδευση και την κίνηση οχημάτων και μηχανημάτων του δήμου. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.
- **Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών:** είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησή τους. Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο

εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών, κυρίως, στον τομέα των μεταφορών.

- **Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες:** αφορούν σε ΚΕΠ και Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη που υπάρχουν σε κάθε Δημοτική Ενότητα που υπάγεται στον Δήμο Μεσσήνης.

Όπως και στην περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας, ο Δήμος Μεσσήνης διαθέτει μια σειρά από υπηρεσίες προς τους δημότες, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτησή τους, σε διάφορους τομείς.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ή Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Μεσσήνης (Δ.Ε.Υ.Α.Μ.) συστάθηκε το 1998 (ΦΕΚ 44, 1998) και είναι Ν.Π.Ι.Δ. κοινωφελούς χαρακτήρα που λειτουργεί με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (Δ.Ε.Υ.Α.Μ., 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΕΡΕΥΝΑ

Το ερευνητικό μέρος της παρούσας εργασίας αφορά στον εντοπισμό των διαφορών και τον ομοιοτήτων που έχουν θέσει ως προτεραιότητα οι διοικήσεις των Δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης. Αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσω της σύγκρισης των οργανογραμμάτων των 2 εν λόγω Δήμων, αλλά και από τα συμπεράσματα που εξήχθησαν μετά από προσωπική συνέντευξη που παρέθεσαν 2 Αντιδήμαρχοι, ένας από κάθε Δήμο.

4.1 Σύγκριση οργανογραμμάτων

Τα οργανογράμματα του Δήμου Καλαμάτας και του Δήμου Μεσσήνης παρουσιάζουν την τμηματοποίηση και την ιεραρχία στις διάφορες διευθύνσεις με τις αντίστοιχες υπηρεσίες τους. Τα δύο οργανογράμματα παρουσιάζουν βασικές ομοιότητες, αλλά και διαφορές.

Και οι δύο Δήμοι διαθέτουν βασικές διευθύνσεις, όπως διοικητικών, οικονομικών, νομικών υπηρεσιών, δημοτικής αστυνομίας, τεχνικών υπηρεσιών και διεύθυνση ΚΕΠ οι οποίες, και στις δύο περιπτώσεις, υπάγονται στον Δήμαρχο.

Μια βασική διαφορά που εντοπίζεται μελετώντας τα δύο οργανογράμματα, είναι το γεγονός ότι αυτό του Δήμου Μεσσήνης αναφέρει αναλυτικά τις υπηρεσίες που υπάγονται στην κάθε διεύθυνση του Δήμου. Για παράδειγμα, το οργανόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας περιέχει την Διεύθυνση Οικονομικών, χωρίς να διευκρινίζεται τι αυτή περιλαμβάνει. Αντίθετα, η αντίστοιχη Διεύθυνση στο οργανόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας αναφέρει ότι περιλαμβάνει το Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου, το Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης, το Τμήμα Εσόδων, Περιουσίας, Αδειοδοτήσεων & Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων και το Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας. Επίσης, κάποιες Διευθύνσεις που είναι ανεξάρτητες στο οργανόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας, εντάσσονται σε μία Διεύθυνση στον Δήμο Μεσσήνης. Πιο αναλυτικά, ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει ξεχωριστά Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων, ενώ στην περίπτωση του Δήμου Μεσσήνης υπάρχει Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Δόμησης και Πολεοδομικών Εφαρμογών όπου εντάσσονται το Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης, το Τμήμα

Περιβάλλοντος & Πολιτικής Προστασίας, το Τμήμα Δόμησης και Πολεοδομικών Εφαρμογών, το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Γεωτεχνικών Υπηρεσιών και το Τμήμα Κίνησης Οχημάτων και Μηχανημάτων.

Επίσης, ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες οι οποίες εκτός από το ΚΕΠ Δημοτικής Κοινότητας Καλαμάτας διαθέτουν τμήματα για κάθε Δημοτική Ενότητα- Άριος, Αρφαρών, Θουρίας- που υπάγεται στον Δήμο. Στη περίπτωση του Δήμου Μεσσήνης υπάρχει μόνο Γραφείο ΚΕΠ, καθώς και Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων & Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Συνολικά, οι δύο Δήμοι φαίνεται ότι παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες προς τους πολίτες, αλλά έχουν καταναείμει διαφορετικά τις Διευθύνσεις τους.

4.2 Συνεντεύξεις Αντιδημάρχων

Οι προτεραιότητες, αλλά και τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζει η εκάστοτε Δημοτική Αρχή, σαφώς, μπορούν να αποτυπωθούν καλύτερα λαμβάνοντας τις προσωπικές δηλώσεις και αντιλήψεις στελεχών που απασχολούνται στον Δήμο.

Στην παρούσα εργασία παρατέθηκαν δύο συνεντεύξεις. Η μια παραχωρήθηκε από τον κο Βασιλόπουλο Αθανάσιο, Αντιδήμαρχο Καλαμάτας στον Τομέα Καθαριότητας, Πρασίνου και Πολιτικής Προστασίας, στις 7/11/2018 στο γραφείο του στο Δημαρχιακό Μέγαρο Καλαμάτας. Η δεύτερη παραχωρήθηκε από τον κο Ξενογιάννη Νικόλαο, Αντιδήμαρχο Μεσσήνης στον Τομέα Περιβάλλοντος, Δόμησης και Πολεοδομικών Εφαρμογών, στις 5/11/2018, στο γραφείο του στο Δημαρχείο Μεσσήνης.

Οι δύο Αντιδήμαρχοι απάντησαν σε, συνολικά, 7 ερωτήματα, οι απαντήσεις των οποίων είχαν ως κάτωθι.

Αρχικώς, ζητήθηκε από τους Αντιδημάρχους να τοποθετήσουν με σειρά προτεραιότητας βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκάστοτε Δήμος. Τα προβλήματα που προτάθηκαν ήταν η εύρεση οικονομικών πόρων, η διαχείριση των απορριμμάτων, η ασφάλεια των πολιτών, η κοινωνική πολιτική, οι πολιτιστικές δραστηριότητες, οι αθλητικές δραστηριότητες, η στήριξη της απασχόλησης, καθώς

και το κυκλοφοριακό. Στον πιο κάτω πίνακα περιλαμβάνεται η ιεραρχία του κάθε Αντιδημάρχου και στην συνέχεια ο σχετικός σχολιασμός.

Πίνακας 4.1 Ιεράρχηση προβλημάτων Δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης

Τομέας	Ιεράρχηση Αντιδημάρχου Καλαμάτας	Ιεράρχηση Αντιδημάρχου Μεσσήνης
Εύρεση οικονομικών πόρων	2	2
Διαχείριση απορριμμάτων	1	1
Ασφάλεια των πολιτών	6	3
Κοινωνική πολιτική	3	6
Πολιτιστικές δραστηριότητες	7	7
Αθλητικές δραστηριότητες	8	8
Στήριξη της απασχόλησης	4	4
Κυκλοφοριακό	5	5

Τόσο ο κος Βασιλόπουλος, όσο και ο κος Ξενογιάννης ως βασικότερο πρόβλημα ανέφεραν την διαχείριση των απορριμμάτων και στην συνέχεια την εύρεση των οικονομικών πόρων. Ο κος Βασιλόπουλος ως τρίτη προτεραιότητα ανέφερε την κοινωνική πολιτική, ενώ ο κος Ξενογιάννης την ασφάλεια των πολιτών. Στην τέταρτη θέση, και από τους 2 Αντιδημάρχους, τοποθετήθηκε η στήριξη της απασχόλησης και στην πέμπτη το κυκλοφοριακό πρόβλημα στις πόλεις. Ως έκτη προτεραιότητα ο κος Βασιλόπουλος ανέφερε την ασφάλεια των πολιτών, ενώ ο κος Ξενογιάννης την κοινωνική πολιτική στον Δήμο Μεσσήνης. Στην έβδομη θέση, και από τους 2, τοποθετήθηκαν οι πολιτιστικές δραστηριότητες, ενώ ως όγδοη προτεραιότητα εντοπίστηκαν οι αθλητικές δραστηριότητες.

Εν συνεχεία, ζητήθηκε από τους 2 Αντιδημάρχους να αναφέρουν, συγκεκριμένα, τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στον τομέα ευθύνης της. Ο κος Βασιλόπουλος, όσον αφορά τον τομέα καθαριότητας, ανέφερε ότι υπάρχει σημαντική έλλειψη προσωπικού, καθώς τα χρόνια της κρίσης συνταξιοδοτήθηκαν πολλοί εργαζόμενοι χωρίς, όμως, να αντικατασταθούν από μόνιμο προσωπικό. Έτσι, οι ανάγκες του Δήμου Καλαμάτας στον τομέα της καθαριότητας καλύπτονται από δίμηνες ή οκτάμηνες συμβάσεις απασχόλησης. Το ίδιο πρόβλημα ανέφερε και ο κος Ξενογιάννης, προσθέτοντας την έλλειψη οχημάτων και κάδων για την συλλογή των υλικών ανακύκλωσης, αλλά και την ελλιπή διαχείριση των απορριμμάτων.

Κατόπιν αυτού, οι 2 Αντιδήμαρχοι ρωτήθηκαν αναφορικά με τις προτεραιότητες που θέτουν στον τομέα ευθύνη τους ο καθένας ξεχωριστά.

Ο κος Βασιλόπουλος εμμένοντας στο πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού στον τομέα της καθαριότητας, τόνισε ότι χρειάζεται να γίνει ανασχεδιασμός των δρομολογίων των απορριματοφόρων οχημάτων και να αξιοποιηθεί ακόμα πιο αποδοτικά το υπάρχον προσωπικό. Ο κος Ξενογιάννης, από την άλλη, επίσης υπερτόνισε την ανάγκη για δραστικότερη αποκομιδή και διαχείριση των απορριμμάτων, αλλά και την σημασία επέκτασης της ανακύκλωσης στον Δήμο Μεσσήνης.

Σε σχέση με τους ποιους στόχους θέτουν στον τομέα ευθύνης τους, ο κος Βασιλόπουλος ανέφερε την επίτευξη διαλογής των απορριμμάτων στην πηγή τους, ώστε να επιτευχθούν όχι μόνο οικονομικά, αλλά και περιβαλλοντικά οφέλη. Ο κος Ξενογιάννης ανέφερε ότι στόχος του Δήμου Μεσσήνης είναι τα υψηλά επίπεδα καθαριότητας και υγιεινής που βασίζεται στην συστηματική αποκομιδή των απορριμμάτων.

Οι στόχοι που τίθενται από τους 2 Αντιδημάρχους, σαφώς, και δεν είναι εύκολα πραγματοποιήσιμοι κι αυτό διότι υπάρχουν δυσκολίες. Ο κος Βασιλόπουλος ανέφερε συγκεκριμένες επικρατούσες συνθήκες όπως η έλλειψη ενημέρωσης προς τους πολίτες και η περιορισμένη περιβαλλοντική παιδεία, καθώς και η έλλειψη εμπιστοσύνης από την πλευρά των πολιτών προς το δημόσιο. Ο κος Ξενογιάννης ανέφερε ότι βασική ευθύνη φέρει η κεντρική εξουσία η οποία και μπορεί να δώσει τις καίριες λύσεις αναφορικά με το πρόβλημα των απορριμμάτων.

Κατόπιν, ζητήθηκε από τους Αντιδημάρχους να αναφέρουν τους τρόπους με τους οποίους κρίνουν ότι μπορούν να αντισταθμιστούν οι προαναφερόμενες δυσκολίες. Ο κος Βασιλόπουλος τόνισε την σημασία της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης των μαθητών αναφορικά με την κατανόηση της αξίας της ορθής παραγωγής και διαχείρισης απορριμμάτων. Ο κος Ξενογιάννης, από την άλλη, δήλωσε ότι η κεντρική εξουσία πρέπει να κάνει σημαντικές παρεμβάσεις, όπως να προσλάβει μόνιμο κι επαρκές προσωπικό στον τομέα της καθαριότητας, καθώς και να ενισχύσει τον στόλο των σχετικών οχημάτων του Δήμου Καλαμάτας.

Στο τέλος της συζήτησης, οι Αντιδήμαρχοι είχαν την δυνατότητα να προσθέσουν οποιοδήποτε σχόλιο δεν παρατέθηκε προηγούμενα. Ο κος Βασιλόπουλος ανέφερε ότι η Διεύθυνση καθαριότητας του Δήμου Καλαμάτας συνιστά ανταποδοτική υπηρεσία η οποία δρα με βάση τα χρήματα που εισπράττει από τους δημότες. Εάν τα χρήματα αυτά αξιοποιούνται ορθολογικά, τότε θα είναι δυνατή η μείωση των ανταποδοτικών τελών για την καθαριότητα. Σε αντίθετη περίπτωση, να χρειαστεί αύξηση των τελών αυτών. Ο κος Ξενογιάννης τόνισε την σημασία της συμβολής των δημοτών οι οποίοι πρέπει να συνεργάζονται με το Τμήμα Καθαριότητας του Δήμου Μεσσήνης τόσο στο ζήτημα της αποκομιδής, όσο και στο θέμα της ανακύκλωσης, με στόχο την μείωση του όγκου των απορριμμάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι Δήμοι Καλαμάτας και Μεσσήνης αποτελούν φορείς που παρέχουν στους δημότες τους όλες τις υπηρεσίες που χρειάζεται να παρέχει ένας οργανισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Και οι δύο Δήμοι χαρακτηρίζονται από μια ευρεία περιοχή ευθύνης, γεγονός που, ίσως, δυσκολεύει την κάλυψη των αναγκών όλων των πολιτών στο επιθυμητό επίπεδο. Ειδικά κατά τα χρόνια της κρίσης, όλοι οι προϋπολογισμοί στον ελληνικό δημόσιο τομέα έχουν υποστεί περικοπές, κάτι που μεταφράζεται σε μειωμένο προσωπικό και άλλους πόρους διαχείρισης.

Η ανάλυση που προηγήθηκε εξέθεσε την διοικητική δομή των Δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης, ενώ με την λήψη συνεντεύξεων από δύο Αντιδημάρχους επιχειρήθηκε να εντοπιστούν τα βασικά λειτουργικά προβλήματα στους δύο Δήμους, καθώς και οι αναγκαίες παρεμβάσεις για την επίλυσή τους.

Όπως διαπιστώθηκε, καίριο ζήτημα και στους δύο Δήμους της Μεσσηνίας είναι η διαχείριση των απορριμμάτων, καθώς οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι των τελευταίων ετών έχουν προκαλέσει μειώσεις του προσωπικού στους Τομείς Καθαριότητας, γεγονός που προκαλεί καθυστερήσεις στην αποκομιδή των άχρηστων υλικών. Για την ορθολογικότερη διαχείριση των απορριμμάτων στις περιοχές αυτές κρίνεται απαραίτητη η ενημέρωση των πολιτών, η σχετική εκπαίδευση των μαθητών, η αφύπνιση των πολιτών, αλλά και οι πρωτοβουλίες από την κεντρική εξουσία η οποία χρειάζεται να δαπανήσει πόρους, όσο αυτό είναι δυνατό, για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού και την ενίσχυση του στόλου των οχημάτων. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι η καθαριότητα είναι ζήτημα δημόσιας υγείας και άρα ορθά πρέπει να τοποθετείται ως πρώτη προτεραιότητα στις πρωτοβουλίες των δημοτικών αρχών και να καταβάλλονται προσπάθειες συνεχώς, ανεξάρτητα από τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Απόφαση Αριθ. 59717/3818, (2015), «Έγκριση της υπ' αριθμ. 247/2015 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Μεσσήνης Νομού Μεσσηνίας με την οποία τροποποιείται ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου», ΦΕΚ 1917, Τεύχος Β', 8 Σεπτεμβρίου.

Απόφαση Αριθ. 62728, (2017), «Έγκριση της αριθ. 61/2017 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Καλαμάτας Ν. Μεσσηνίας με την οποία τροποποιείται ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου», ΦΕΚ 1297, Τεύχος Β', 13 Απριλίου.

Γκέκας, Ρ. & Μήτσου, Κ., (2011), *Η ευρωπαϊκή τοπική αυτοδιοίκηση. Συγκριτικά στοιχεία και πολιτικές*, Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης.

Δήμος Καλαμάτας, (2012), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2012-2014, Α' Φάση- Στρατηγικός Σχεδιασμός*.

Δήμος Μεσσήνης, (2011), *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2011-2014 του Δήμου Μεσσήνης: Α' Φάση – Ανάλυση και αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης- Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου*.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, (2007α), «Αυτοδιοίκηση», Αθήνα: Εκδόσεις Δομή.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, (2007β), «Καλαμάτα», Αθήνα: Εκδόσεις Δομή.

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (2016), *Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018*.

Κοινωνικό Πολύκεντρο, (2014), *Πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση: τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά*.

Μηλιτσή-Νίκα, Α. & Θεοφιλοπούλου-Στεφανούρη, Χ., (2010), *Καλαμάτα: Οδοιπορικό σε πλατείες και δρόμους της πόλης μέσα από τα τεκμήρια δημοσίων και ιδιωτικών αρχείων 1830-1940*, Καλαμάτα: Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Νομοθετικό Διάταγμα 107, (1946), «Περί διατάξεων τινών αφορωσών εις τους Δήμους και τας Κοινότητας», ΦΕΚ 290, Τεύχος Α΄, 26 Σεπτεμβρίου.

Νόμος ΚΕ, (1845), «Περί της διαιρέσεως των Νομαρχιακών και Επαρχιακών αρχών-Διάταγμα περί διορισμού Νομαρχών και Επάρχων», ΦΕΚ 32, 8 Δεκεμβρίου.

Νόμος 2218, (1994), «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης - Τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 90, Τεύχος Α΄, 13 Ιουνίου.

Νόμος 2539, (1997), «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ 244, Τεύχος Α΄, 4 Δεκεμβρίου.

Νόμος 3463, (2006), «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», ΦΕΚ 114, Τεύχος Α΄, 8 Ιουνίου.

Νόμος 3852, (2010), «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ 87, Τεύχος Α΄, 7 Ιουνίου.

Προεδρικό Διάταγμα 351, (1982), «Σύσταση στο Δήμο Καλαμάτας νομού Μεσσηνίας ενιαίας επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης με το όνομα Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλαμάτας», ΦΕΚ 63, Τεύχος Α΄, 26 Μαΐου.

Προεδρικό Διάταγμα 42, (1998), «Σύσταση ενιαίας επιχείρησης ύδρευσης - αποχέτευσης με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Μεσσηνίας του Νομού Μεσσηνίας», ΦΕΚ 44, Τεύχος Α΄, 10 Μαρτίου.

Σπηλιοπούλου, Ι., (2014), *Περιδιαβάζοντας τον ιστορικό πυρήνα της Καλαμάτας: νέες προσεγγίσεις ως προς την ανάδειξη και την διαχείριση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ενός σύγχρονου αστικού κέντρου με τη σύμπραξη της τοπικής κοινωνίας*, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού – Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς.

Σπηλιωτόπουλος, Ε., (2010), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Τάτσος, Ν., (1988), *Οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Επιστημονικές Μελέτες 2, Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης.

Τσίγλης, Χ., (2010), «Τι συγκεκριμένα αλλάζει ο Νόμος Καλλικράτη», Alphafm, διαθέσιμο στο: <http://www.alphafm.gr/archives/6416>, ανακτήθηκε την 28/08/2018.

Υ.Π.Ε.Κ.Α.- Γεν. Διεύθυνση Πολεοδομίας Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού, (2013), *Μελέτη μορφολογικών κανόνων δόμησης και Αρχιτεκτονικής, στις περιοχές εντός και εκτός οικισμών μέχρι 2.000 κατοίκων, της Περιφερειακής Ενότητας ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ της Περιφέρειας ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ.*

Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010), «Πρόγραμμα Καλλικράτης», *Σύσταση – συγκρότηση Δήμων, περιφερειών και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.*

Υπουργείο Εσωτερικών, (2012), *Δομή και λειτουργία της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας.*

ΦΕΚ 12, (1833), «Περί της διαιρέσεως του Βασιλείου και της διοικήσεώς του», 6 Απριλίου.

ΦΕΚ 80, (1836), «Αναφορά της Γραμ. των Εξωτερικών περί των απολογισμών του 1833, 1834 και 1835- Συγκριτικοί πίνακες περί μέτρων και σταθμών- Γενικός πίναξ των δήμων του κράτους εις παράρτημα», 28 Δεκεμβρίου.

ΦΕΚ 262, (1912), «Περί αναγνωρίσεως κοινοτήτων εν τω νομό Μεσσηνίας», Τεύχος Α΄, 31 Αυγούστου.

Χατζηπαντελής, Θ., Γκέκας, Ρ., Γούπιος, Γ., Κατσούλης, Δ, Κουτσούρη, Δ., Μαΐστρος, Π., Μάνος, Σ., Μπεριάτος, Η. & Παλαιολόγος, Χ., (2008), *Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Διαδικτυακές πηγές

Government of New Brunswick, (2018), “Types of Local Governments”, διαθέσιμο στο:

https://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/elg/local_government/content/community_restructuring/types.html, ανακτήθηκε την 28/08/2018.

Web-Greece, (2015), “Kalamata: The beautiful and modern city of Messinia”, διαθέσιμο στο: <https://web-greece.gr/en/destinations/kalamata-messinia-greece/>, ανακτήθηκε την 1/9/2018.

Δήμος Καλαμάτας, (2014), «Ο Δήμος: Διοίκηση Δήμου», διαθέσιμο στο: <http://www.kalamata.gr/dimos/dioikisi-dimou/dimotiko-symvouleio.html>, ανακτήθηκε την 3/9/2018.

Messinia Live, (2017), «Και δεύτερο πανελλήνιο βραβείο για το νέο Δημαρχείο Καλαμάτας», διαθέσιμο στο: <https://www.messinialive.gr/kai-deftero-panellinio-vraveio-gia-neo-dimarcheio-kalamatas/>, ανακτήθηκε την 3/9/2018.

ΔΙΟΚΛΗΣ ΑΕ, (2015), «Περιγραφή», διαθέσιμο στο: <http://www.dioklis.gr/epixeirisi/dioklisae/>, ανακτήθηκε την 4/9/2018.

Δήμος Καλαμάτας, (2018), «Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»», διαθέσιμο στο: <http://www.kalamata.gr/dimos/npid/faris.html>, ανακτήθηκε την 4/9/2018.

Magic Messinia, (2016), “Ancient Messini”, διαθέσιμο στο: <http://www.magicmessinia.gr/item/ancient-messini/>, ανακτήθηκε την 10/9/2018.

Terrabook, (2018), «Μεσσήνη», διαθέσιμο στο: <https://greece.terrabook.com/el/messinia/page/messini/>, ανακτήθηκε την 10/9/2018.

Δήμος Μεσσήνης, (2017α), «Διοίκηση», διαθέσιμο στο: <http://www.messini.gr/dioikisi/antidimarchi/>, ανακτήθηκε την 12/9/2018.

Δήμος Μεσσήνης, (2017β), «Οργανόγραμμα», διαθέσιμο στο: <http://www.messini.gr/ipiresies-tou-dimou/organogramma/>, ανακτήθηκε την 12/9/2018.

Δ.Ε.Υ.Α.Μ., (2015), «Ταυτότητα- Θεσμικό Πλαίσιο- Ιστορικό», διαθέσιμο στο: <http://deyamessinis.gr/%cf%84%ce%b1%cf%85%cf%84%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%bc%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%cf%80%ce%bb%ce%b1%ce%af%cf%83%ce%b9%ce%bf-%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%cf%8c-2/>, ανακτήθηκε την 15/9/2018.

www.tharrosnews.gr

www.ert.gr

www.best-tv.gr

www.messinialive.gr

www.kalamatain.gr

www.foninews.gr